

INFONOTA

Aan: aanbieders van rechtstreeks toegankelijke hulp (RTH-diensten), multifunctionele centra (MFC), observatie-, diagnose- en behandelingsunits (ODB), ouderinitiatieven, forensische VAPH-units, vergunde zorgaanbieders (VZA)

29/04/2020

INF/20/113

Contactpersoon Ellen De Visscher-Ward De Bruecker-Lander Huygens

E-mail avf@vaph.be

Telefoon 02 249 36 66

Bijlagen 1

Richtlijnen bezoekregeling vergunde zorgaanbieders en MFC's

Gezien de beslissing van de Nationale Veiligheidsraad van vorige week en van de Vlaamse taskforce COVID-19 kunnen de bezoekmogelijkheden in residentiële settings van de door het VAPH vergunde zorgaanbieders en in de multifunctionele centra in beperkte mate en onder voorwaarden verruimd worden.

We vertrekken bij deze verruiming van 3 uitgangspunten:

- We stellen maximaal de gezondheid van alle bewoners, bezoekers en personeel voorop.
- We hebben aandacht voor het psychosociaal en relationeel welbevinden van de bewoner en zijn context.
- We houden rekening met de mogelijkheden van zorgaanbieders en medewerkers en begrijpen dat de implementatie van onderstaande richtlijnen enige voorbereidingstijd zal vragen.

Zoals ook in het ethisch kompas (in bijlage), uitgewerkt in de werkgroep Richtlijnen binnen de Taskforce COVID-WVG, naar voren wordt geschoven, vinden we een goed evenwicht tussen menselijkheid en veiligheid essentieel. Wanneer we te restrictief zijn om de veiligheid te garanderen, riskeren we het menselijke uit het oog te verliezen. Wanneer we alleen kijken naar het warmmenselijke, wordt het onveilig. Het bezoek moet in

dat kader georganiseerd worden en bijdragen aan de noden en het psychologisch en relationeel welbevinden van de betrokkenen. Voor die inschatting, rekenen we op de kennis en expertise van de organisatie.

Met deze richtlijnen voor een bezoeksregeling wil het VAPH de zorgaanbieder een kader aanreiken om opnieuw bezoek toe te laten en dat, op een veilige manier, voor bewoners, bezoekers en personeel. Iedere zorgaanbieder krijgt de ruimte om een eigen bezoeksregeling op maat uit te werken, rekening houdend met de principes die in deze nota worden naar voren geschoven.

Om bezoek veilig te kunnen laten verlopen, moeten volgende basisvoorwaarden zeker vervuld zijn:

- 1) Er moet **voldoende personeel** zijn om het bezoek voor te bereiden (afspraken vastleggen en opvolgen, registreren van bezoekers), te begeleiden en toezicht te houden op het correct naleven van preventieve en hygiënische maatregelen. Zorg er echter ook voor dat er hier niet meer personeel wordt ingezet dan nodig.

en

- 2) Het noodzakelijke **beschermingsmateriaal** moet **voldoende** aanwezig zijn.

De directie en staf van de voorziening maken een inschatting of aan die voorwaarden kan voldaan worden.

Naast de beschikbaarheid van mensen en middelen is een risico-inschatting¹ eigen aan de persoon met handicap, maar ook van de ruimere doelgroep in de leefeenheid, van belang:

- 1) Betreft het een persoon met handicap mét of zonder bijkomende medische en fysieke problemen die een hoger risico inhouden voor COVID-19?

en

- 2) Betreft het een persoon met handicap die in een leefgroep verblijft waar andere personen met handicap door bijkomende medische en fysieke problemen een hoger risico inhouden voor COVID-19?

en

- 3) Betreft het een persoon met handicap die omwille van gedragsstoornis en/of mentaal ontwikkelingsniveau al dan niet in staat is zich te houden aan de elementaire afspraken omtrent het bezoek?

Uiteraard moet er bij een hoger risico op besmetting nog stringenter omgegaan worden met preventie en beschermingsmaatregelen, of kan overwogen worden later op te starten met bezoek of de frequentie sterker te beperken. Ook bij personen die niet in staat zijn zich te houden aan afspraken, kan het nodig zijn dat er extra maatregelen moeten genomen worden of dat bezoek nog een tijd uitgesteld wordt.

¹ Het risico neemt duidelijk toe met de leeftijd. Vooral personen boven de 65 jaar en zeker boven de 80 jaar lopen gevaar. Ook onderliggende aandoeningen zoals ernstige hart- long- of nieraandoeningen, diabetes, immunosuppressie of een actieve kwaadaardige aandoening verhogen het risico op een ernstig verloop. (<https://covid-19.sciensano.be/nl/covid-19-algemene-informatie>)

De uiteindelijk uitgewerkte bezoekenregeling komt tot stand in overleg met de directie, staf en personeel, en dat via het Comité voor Bescherming en Preventie. Als dat comité bij de zorgaanbieder niet aanwezig is, pleegt men overleg met de werknemersvertegenwoordiging. Zijn geen van beide aanwezig, dan kan de directie de bezoekenregeling rechtstreeks met het personeel overleggen. Ook het collectief overlegorgaan moet geconsulteerd worden. Dat kan telefonisch maar moet minstens via de voorzitter. Het is de directie die uiteindelijk de beslissing neemt om al dan niet van start te gaan met een bezoekenregeling en over de modaliteiten.

De mogelijkheid om bezoek toe te laten, kan dus verschillen van zorgaanbieder tot zorgaanbieder, en binnen de voorziening zelf van campus tot campus en leefgroep tot leefgroep. Ten slotte zal per individuele bewoner moeten nagegaan worden of er op een veilige manier bezoek kan georganiseerd worden, en of dat bezoek voor betrokken bewoner ook een meerwaarde betekent. De hierna genoemde datum geeft aan vanaf wanneer een bezoekenregeling zou kunnen worden toegepast, maar niet dat iedere zorgaanbieder vanaf die datum bezoek moet toelaten. Als de toestand zou wijzigen (bijvoorbeeld door een uitbraak die wordt vastgesteld), kan de directie alsnog beslissen om de bezoekenregeling bij te sturen of zelfs tijdelijk op te schorten.

Bij de praktische uitwerking van een bezoekenregeling moeten de volgende principes worden gevolgd:

Principes bij het voorbereiden van het bezoekenmoment

- Bepalen van een aanspreekpunt binnen de voorziening voor de aanvraag van het bezoekenmoment door een bezoeker of een bewoner.
- Elk bezoek is het gevolg van een concrete afspraak tussen de zorgaanbieder, bezoeker en (indien mogelijk) cliënt. De afspraak omvat minstens wie op bezoek komt, hoe de bezoeker zich aanmeldt, waar het bezoek plaatsvindt, wanneer en hoelang het bezoek duurt.
- De bezoeker ondertekent een verklaring dat hij op de hoogte is gebracht van de afspraken die gelden voor het verloop van het bezoek en ondertekent een verklaring op eer dat hij de laatste 14 dagen symptomvrij is en de laatste 14 dagen niet positief getest werd op COVID-19.
- Bezoekers die tot de risicogroepen behoren, worden attent gemaakt op de mogelijke risico's verbonden aan een bezoek. Bezoek kan hen door de zorgaanbieder niet worden verboden.
- Elk bezoek wordt geregistreerd, minimaal de persoonsgegevens van de bezoeker (naam, adres, band met cliënt).
- Het bezoek wordt beperkt tot de meest naaste verwanten of vertrouwenspersonen, met maximaal één bezoeker per keer.
- Voor bezoek geldt een duidelijke regeling op welke dagen bezoek mogelijk is, en hoe lang het bezoek mag duren.
- De mogelijkheid van bezoek wordt besproken met de bewoner of zijn wettelijke vertegenwoordiger, die uiteraard ook bezoek kan weigeren.

Principes bij het bezoekenmoment

- Het bezoek vindt bij voorkeur plaats buiten de voorziening (in een ander gebouw dat door de zorgaanbieder wordt ter beschikking gesteld of in openlucht). Als dat niet mogelijk is, dan wordt het bezoek georganiseerd in een daartoe gereserveerde ruimte. Bezoek op de kamer wordt vermeden,

behalve als de bewoner niet in staat is de kamer te verlaten. Het bezoek kan niet plaatsvinden in een gemeenschappelijke ruimte die ook gebruikt wordt door andere bewoners en/of personeel.

- De toegang tot de bezoekeruimte is zo geregeld dat bezoekers zich niet door het hele gebouw moeten verplaatsen om ze te bereiken. De bezoekeruimte is met andere woorden steeds maximaal rechtstreeks te bereiken. De te volgen weg wordt duidelijk aangegeven.
- Bij bezoek wordt het principe van social distancing toegepast (min. 1,5 m afstand houden)
- Er is enkel contact tussen de bewoner en zijn of haar bezoeker.
- Na elk bezoek wordt de bezoekerplek gereinigd en nadien gedesinfecteerd².

De manier waarop de zorgaanbieder de bezoekerregeling organiseert en voor welke bewoner die geldt, bepaalt het te gebruiken en dus noodzakelijk beschikbaar beschermingsmateriaal, en het beschikbaar personeel. Om de geplande bezoeken in een veilige bezoekeruimte te kunnen laten doorgaan, moeten de volgende principes worden gevolgd:

- De aanwezige personeelsleden dragen steeds een mondmasker.
- De aanwezige personeelsleden zien toe op het naleven van de afspraken met betrekking tot bescherming (dragen van een mondmasker), en afstand. Beperk het aantal aanwezige personeelsleden tot het aantal dat nodig is om dat te doen. Enkel bij die bewoners en bezoekers bij wie het zeker is dat ze zich kunnen en willen houden aan de afspraken, kan (een deel van) het bezoek doorgaan zonder toezicht van het personeel.
- Voor bezoekers is handalcohol voorzien bij de toegang tot de voorziening en in de bezoekeruimte. In alle gevallen is een correcte handhygiëne verplicht. Bezoekers ontsmetten of wassende handen voor en na het bezoek. Ter informatie: <https://www.youtube.com/watch?v=ioppHbcUk-0&feature=youtu.be>
- Voor de bezoeker is het dragen van een mondmasker verplicht. Dit mag een textielen masker zijn. De overheid zal zoveel als mogelijk mondmaskers ter beschikking stellen. Bij schaarste is het een gedeelde verantwoordelijkheid van de bezoeker en de zorgaanbieder om ervoor te zorgen dat het bezoek kan doorgaan met de nodige mondmaskers.
- Is de bewoner (vermoedelijk) drager van COVID-19, dan kan er geen bezoek plaatsvinden tot minstens 14 dagen na start van de symptomen en tot einde van de symptomen, uitgezonderd in hoogstnoodzakelijke - zoals bijvoorbeeld palliatieve - situaties.
- Bezoekers die ziektesymptomen vertonen die kunnen wijzen op COVID-19, of die de laatste 14 dagen symptomen vertoond hebben, kunnen geen bezoek afleggen. Hetzelfde geldt voor personen die gedurende de laatste 14 dagen positief getest werden op COVID-19, ongeacht of ze ziektesymptomen vertonen.

Vanuit het VAPH stellen we als aanvangsdatum 4 mei voorop vanaf wanneer - eventueel gefaseerd- bezoek kan opgestart worden. Het is echter de directie die beslist wanneer de opstart in de eigen voorziening kan gerealiseerd worden. Dat geeft de tijd om dat zo veilig mogelijk te organiseren - met daarbij de bijzonderheden van elke doelgroep in gedachte - maar ook om een perspectief te bieden aan personen met handicap en hun context.

² Algemene preventieve en hygiënische maatregelen voor residentiële voorzieningen
(<https://www.vaph.be/documenten/algemene-preventieve-en-hygi%C3%ABnische-maatregelen-voor-residenti%C3%ABle-voorzieningen>)

De feitelijke start van de bezoeksregeling hangt dus af van het tijdstip waarop de directie oordeelt klaar te zijn met de voorbereiding en voldoende personeel en materiaal ter beschikking te hebben. Er wordt wel verwacht dat er toch stappen gezet worden om bezoek toe te staan zodra de situatie dat toelaat.

In afwachting van een bezoeksregeling, maar ook tussen bezoeksmomenten door, is het van belang dat de zorgaanbieder blijft inzetten op alternatieve communicatiekanalen: sociale media, brieven en kaartjes, afgeven cadeautjes aan de ingang, etc.

Een zeer belangrijk aspect van de voorbereiding is de communicatie. Het is van belang dat de directie op een transparante wijze communiceert met zowel het personeel als de personen met handicap en hun context. Maak duidelijk wat ze kunnen verwachten en wanneer, zowel omtrent de modaliteiten van de bezoeksregeling als omtrent de afwegingen die eventueel geleid hebben tot het (nog) niet van start gaan, of het eventueel tijdelijk terugschroeven. Ze schakelt daarvoor diverse kanalen in: tijdschriftje, mail, brief,...).

Het VAPH zal communiceren van zodra een verdere versoepeling van richtlijnen omtrent bezoek mogelijk is.

We begrijpen dat deze richtlijnen opnieuw extra inspanningen van jullie vragen. We wensen jullie daarvoor opnieuw uitdrukkelijk te bedanken. Zowel het kabinet als het VAPH willen de werkgeverskoepels, werknemersvertegenwoordigers en gebruikersorganisaties danken voor de constructieve samenwerking.

James Van Casteren
Administrateur-generaal